

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Εισήγηση της Υπουργού Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και
Θρησκευμάτων, κ. Άννας Διαμαντοπούλου
σχετικά με την πρόταση νόμου για την

**«ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»**

Αθήνα, 30 Ιουνίου 2011

Αλλαγές στην ανώτατη εκπαίδευση

Σε μια περίοδο πολύπλευρης κρίσης, που βιώνουμε καθημερινά και έχει οδηγήσει τους πολίτες σε απόγνωση και απογοήτευση, η ολόπλευρη αντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων στο χώρο της παιδείας αποτελεί διέξοδο ελπίδας.

Μετά τις νομοθετικές ρυθμίσεις για την αξιοκρατία στη διοίκηση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το νέο σχολείο, τη διά βίου μάθηση, και το τεχνολογικό λύκειο, τις αλλαγές στο γενικό λύκειο και την έρευνα στη χώρα μας – που ήδη βρίσκονται σε πλήρη εφαρμογή – εισηγούμαι σήμερα τις αλλαγές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ο 21ος αιώνας, χαρακτηρίζεται ήδη από μεγάλες αλλαγές στην ανώτατη εκπαίδευση διεθνώς, με γνώμονα τη βελτίωση των σπουδών, της διδασκαλίας και της έρευνας, τη σύνδεση της ανώτατης εκπαίδευσης με την απασχόληση με τρόπο δημιουργικό και εποικοδομητικό, την αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση των περιορισμένων πόρων, σε ένα κόσμο όπου η γνώση δεν έχει ούτε σύνορα, ούτε στεγανά.

Η προώθηση της καινοτομίας και η δημιουργία μιας πραγματικής κοινωνίας και οικονομίας της γνώσης, αποτελεί στις μέρες μας βασικό στοιχείο κάθε στρατηγικής επιλογής.

Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Πανεπιστήμια και ΤΕΙ) είναι οι φορείς που κατ' εξοχήν μπορούν να βοηθήσουν το έθνος να αντιμετωπίσει το μέλλον μέσα από τη δημιουργία γνώσης και τη σύνδεση αυτής με την κοινωνική, πολιτιστική και παραγωγική πραγματικότητα.

Η κατάσταση σήμερα:

- Αριθμός Ιδρυμάτων: 40
- Τμήματα: 511
- Εγγεγραμμένοι Φοιτητές : 578479
- Ενεργοί Φοιτητές: 360762
- Αριθμός Φοιτητών μέσω «Εύδοξου»: 243779

- Διδάσκοντες : 11682

Έχουμε ΑΕΙ σε 66 πόλεις.

- **ΤΕΙ απόδοση (κατά μέσο όρο την τελευταία πενταετία)**
- Εισακτέοι: 42000
- Κενές θέσεις: 12255
- Εισαχθέντες: 29745
- Πτυχιούχοι: 17500
- Κενές θέσεις: 29%
- Πτυχιούχοι: 42% (Ως προς το συνολικό αριθμό εισακτέων)
59% (Ως προς το συνολικό αριθμό των εισαχθέντων)
- Δεν κατάφεραν να πάρουν πτυχίο: 12245
29% (Ως προς το συνολικό αριθμό εισακτέων)
41% (Ως προς το συνολικό αριθμό των εισαχθέντων)

Στα Πανεπιστήμια, οι κενές θέσεις είναι λίγες (2%) και οι πτυχιούχοι περίπου το 80%.

Ο μέσος όρος χρόνου αποφοίτησης ξεπερνά σημαντικά το όριο σπουδών.

Η πρόταση που καταθέτουμε είναι προϊόν διαβούλευσης τόσο με τους εμπλεκόμενους φορείς όσο και με την κοινωνία, από την εποχή που το ΠΑΣΟΚ ήταν στην Αντιπολίτευση και με πνεύμα συναίνεσης συμμετείχε με ουσιαστικές προτάσεις στο διάλογο για την παιδεία. Είναι σχεδόν καθολική η παραδοχή ότι υπάρχει μεγάλη ανάγκη μεγάλων αλλαγών και τομών σε ένα σύστημα που δεν αξιοποιεί πλήρως τις τεράστιες δυνατότητες του.

Οι μεγάλες αλλαγές που προτείνονται έχουν ως επίκεντρο την Ελλάδα και τους Έλληνες, την προοπτική της Χώρας και το μέλλον του κάθε πολίτη, την επανάκτηση αξιών και αρχών, τον ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό με την αναβάθμιση της παρεχόμενης παιδείας, την ανάδειξη των επιστημών και την προώθηση της έρευνας με αποτελέσματα. Επιδιώκουμε μια άλλη ποιότητα στην ανώτατη εκπαίδευση, σε ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον, με αξιοκρατία, και ίσες ευκαιρίες και δυνατότητες για όλους. Προσβλέπουμε στην

ελπιδοφόρα προοπτική που αξίζει ο κάθε Έλληνας, η κάθε Ελληνίδα, στην αισιοδοξία και υπερηφάνεια του 2004.

Πρόκειται για ένα μεγάλο βήμα προς τη ριζική αλλαγή λειτουργίας ενός από τους σημαντικότερους θεσμούς της χώρας που είναι τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Πρόκειται για ένα λιτό νόμο που αποτελεί το πλαίσιο αρχών οργάνωσης και λειτουργίας των ΑΕΙ μέσα στο οποίο κάθε ίδρυμα, με την έκδοση ΠΔ για τον Οργανισμό του, δύναται να διαφοροποιείται, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας και τα χαρακτηριστικά του, να διαμορφώνει τη διαφορετική ταυτότητά του, και να αναπτύσσει την ιδιαίτερη στρατηγική ανάπτυξής του στον ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

Οι πυλώνες των αλλαγών είναι:

- η αυτοδιοίκηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων,
- η εξασφάλιση της δημόσιας χρηματοδότησης και η κατανομή της με βάση την ποιότητα της λειτουργίας κάθε ιδρύματος και τις εθνικές προτεραιότητες
- η αξιολόγηση και η κοινωνική λογοδοσία παντού,
- η αναβάθμιση της ποιότητας σπουδών για κάθε φοιτητή
- η σύγχρονη και αποτελεσματική διοίκηση
- η επιστημονική αριστεία σε διεθνές επίπεδο
- η διεθνοποίηση της λειτουργίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και η τόνωση της εξωστρέφειας,
- η σύνδεσή τους με την κοινωνία και την οικονομία και η απάντησή τους στις μεγάλες κοινωνικές αλλαγές που φέρει η παγκοσμιοποίηση,
- η πρόοδος της τεχνολογίας και στην Κοινωνία της Γνώσης.

Με τις προτεινόμενες αλλαγές εισάγεται ένα νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, με έντονα τα χαρακτηριστικά της ισχυρής αυτοδιοίκησης, αυτοτέλειας και στοχοθεσίας παράλληλα όμως με τις διαδικασίες αξιολόγησης, την ανάδειξη της αριστείας και την πολύ-επίπεδη λογοδοσία, με εσωτερικά θεσμικά αντίβαρα .

Εισάγεται μια νέα αντίληψη στη διοίκηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, στην οργάνωση σπουδών και στη χρηματοδότηση, με τη θέσπιση συγκεκριμένων κριτηρίων και κανόνων για την τελική πρόταση των τετραετών συμφωνιών με τα Ιδρύματα.

Ταυτόχρονα η Αρχή για την ανώτατη εκπαίδευση (που συνιστά μετεξέλιξη της ΑΔΙΠ) αναλαμβάνει κεντρικό εισηγητικό ρόλο στη χρηματοδότηση, λειτουργεί ενισχυτικά ως προς τη διαφάνεια των οικονομικών και επιστημονικών στοιχείων καθώς και τον έλεγχο της ποιότητας αλλά και την πιστοποίηση.

Η μετεξέλιξη της ΑΔΙΠ και η θέσπιση του Συμβουλίου κάθε ιδρύματος (με συμμετοχή εξωτερικών προσωπικοτήτων και μελών του ιδρύματος, καθώς και με φοιτητική εκπροσώπηση) οδηγούν στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων που μέχρι σήμερα ασκούσε το Υπουργείο Παιδείας το οποίο ασκεί τον επιτελικό του ρόλο.

Η ποιότητα καθίσταται κεντρική, οριζόντια έννοια που αφορά το ίδρυμα, τα προγράμματα σπουδών, τους καθηγητές, την έρευνα, τους φοιτητές, τις υποδομές. Χρειαζόμαστε ένα σύστημα που θα προωθεί την ανάπτυξη της διεπιστημονικότητας στην εκπαίδευση, θα διευρύνει τη δυνατότητα εκπαιδευτικών επιλογών των φοιτητών και θα εξασφαλίζει ένα ευρύτερο και πλουσιότερο -σε εκπαιδευτικά και πολιτιστικά ερεθίσματα και εμπειρίες- περιβάλλον μάθησης.

Είναι θεσμικές αλλαγές, αναγκαίες ώστε ο Έλληνας πολίτης να πεισθεί ότι η παιδεία – για την οποία ο ίδιος πληρώνει από το υστέρημα του – θα είναι και δημόσια, και δωρεάν, και υψηλού επιπέδου και για όλους.

1. Εισαγωγή του θεσμού του Συμβουλίου Ιδρύματος

Θεσπίζεται το Συμβούλιο Ιδρύματος, αξιοποιώντας εμπειρίες και πρακτικές σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, που θα συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στον απογαλακτισμό των ΑΕΙ από το Υπουργείο Παιδείας.

Οι βασικές του αρμοδιότητες είναι ελεγκτικές και εγκριτικές συγκεκριμένων πράξεων της διοίκησης του ιδρύματος. Παράλληλα, το Συμβούλιο έχει την τελική έγκριση του στρατηγικού πλαισίου ανάπτυξης των ιδρυμάτων.

Το Συμβούλιο κάθε ιδρύματος αποτελείται από 7 καθηγητές, εκλεγμένους για τετραετή θητεία από τους καθηγητές του ιδρύματος, 7 εξωτερικά μέλη που επιλέγονται για τετραετή θητεία από τους εκλεγμένους καθηγητές του Συμβουλίου και ένα φοιτητή εκλεγμένο από ενιαίο ψηφοδέλτιο για ετήσια θητεία, με καθολική ψηφοφορία των ενεργών φοιτητών του τμήματος.

2. Εκλογή πρύτανη Πανεπιστημίου / προέδρου ΤΕΙ

Το υφιστάμενο μοντέλο εκλογής των πρυτάνεων και των προέδρων ΤΕΙ με καθολική ψηφοφορία έχει κλείσει τον κύκλο του τόσο στην Ευρώπη όσο και διεθνώς. Στόχος είναι μια αποτελεσματική διοίκηση, από άτομα υψηλού επιστημονικού κύρους, με διεθνή κατά το δυνατόν αναγνώριση η οποία κρίνεται και λογοδοτεί θεσμικά.

Το Συμβούλιο του Ιδρύματος, ύστερα από διεθνή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, εκλέγει τον/την πρύτανη/πρόεδρο ΤΕΙ για 3ετή θητεία.

Μία επιτροπή διερεύνησης, αποτελούμενη από καθηγητές του ιδρύματος έχει την ευθύνη της πρόσκλησης και της διερεύνησης για την υποβολή υποψηφιοτήτων και, ύστερα από δημόσια ακρόασή τους, εισηγείται τους υποψηφίους στο Συμβούλιο με βάση κυρίως την επιστημονική αναγνώριση αλλά και την διοικητική του/της εμπειρία. Η Σύγκλητος διατηρεί το δικαίωμα αρνησικυρίας για δύο υποψηφίους με πλειοψηφία $\frac{3}{4}$.

Το Συμβούλιο του ιδρύματος εκλέγει τον πρύτανη/πρόεδρο με φανερή ψηφοφορία.

Με ανάλογη διαδικασία εκλέγονται από το Συμβούλιο κάθε ιδρύματος οι κοσμήτορες/διευθυντές των σχολών.

Ο πρύτανης/πρόεδρος ΤΕΙ καταρτίζει και εισηγείται και το Συμβούλιο του ιδρύματος τελικώς εγκρίνει τον Οργανισμό και τον εσωτερικό κανονισμό και την εσωτερική διάρθρωση και οργάνωση κάθε ιδρύματος.

3. Σχολές

Προκειμένου να ενισχυθεί η διεπιστημονικότητα και να αρθούν οι στεγανές προσεγγίσεις των μονοθεματικών τμημάτων, καθίσταται ως βασική διοικητική και ακαδημαϊκή μονάδα σε κάθε ίδρυμα, η σχολή.

Κάθε σχολή οργανώνει διαφορετικά προγράμματα σπουδών, και απονέμει τα αντίστοιχα πτυχία.

Οι σχολές μπορούν επίσης να οργανώνουν ενιαίο πρόγραμμα σπουδών στο πρώτο έτος, ώστε να εισάγονται οι φοιτητές σε σχολές και να εντάσσονται στα προγράμματα σπουδών μετά το πρώτο έτος.

Για το συντονισμό της διδασκαλίας και της έρευνας, οι καθηγητές κάθε σχολής συγκροτούν επιμέρους, εργαστήρια και κλινικές.

Οι σχολές διοικούνται από τον κοσμήτορα/διευθυντή, την κοσμητεία/διεύθυνση της σχολής και τη γενική συνέλευση.

Η κοσμητεία/διεύθυνση αποτελείται από τον κοσμήτορα, τους διευθυντές των προγραμμάτων σπουδών της σχολής και έναν εκλεγμένο εκπρόσωπο των φοιτητών.

Οι διευθυντές των προγραμμάτων σπουδών εκλέγονται από τα μέλη της συνέλευσης του οικείου προγράμματος σπουδών.

Μεταπτυχιακή σχολή και σχολή διά βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Για την οργάνωση των μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών τα ιδρύματα συστήνουν μεταπτυχιακή σχολή.

Για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων διά βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης τα ιδρύματα συστήνουν σχολή διά βίου μάθησης ή/και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Οι σχολές αυτές οργανώνονται και διοικούνται με διακριτό τρόπο.

Τα ΑΕΙ μπορούν να οργανώνουν μονετείς και διετείς σπουδές με τρόπο που ορίζει το κάθε ίδρυμα.

4. Θέματα ακαδημαϊκού προσωπικού

Προτείνεται η απλοποίηση του εσωτερικού συστήματος των ΑΕΙ στο πλαίσιο της διεθνούς πρακτικής, με τη θέσπιση τριών ακαδημαϊκών βαθμίδων.

Καθηγητές

Το διδακτικό και ερευνητικό έργο στα ΑΕΙ ασκείται από καθηγητές, οι οποίοι διακρίνονται σε καθηγητές, αναπληρωτές καθηγητές και επίκουρους καθηγητές.

Οι καθηγητές και αναπληρωτές εκλέγονται ως μόνιμοι.

Οι επίκουροι καθηγητές εκλέγονται για τετραετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης για άλλη μία θητεία ύστερα από κρίση. Η εξέλιξη τους στη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή γίνεται με ανοικτή διαδικασία.

Τα ΑΕΙ δύνανται επίσης να αναθέτουν τη διδασκαλία μαθημάτων σε εντεταλμένους διδασκαλίας με ατομικές, ανανεώσιμες, συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, πλήρους απασχόλησης, διάρκειας ενός ως τριών ακαδημαϊκών ετών και με ανώτατο συνολικό όριο τα πέντε έτη.

Τα λεπτομερή προσόντα για την εκλογή σε θέση καθηγητή και οι υποχρεώσεις του διδακτικού προσωπικού καθορίζονται στον Οργανισμό κάθε ιδρύματος.

Το νομοσχέδιο θα περιλαμβάνει τις κατάλληλες μεταβατικές διατάξεις για τους υπηρετούντες και οι, υπό διορισμό λέκτορες.

Αξιολόγηση καθηγητών

Οι μόνιμοι καθηγητές αξιολογούνται κάθε 5 χρόνια ως προς το επιστημονικό, ερευνητικό και εκπαιδευτικό τους έργο από ειδικές επιτροπές κρίσης όπως καθορίζεται στον Οργανισμό του ιδρύματος. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στον αξιολογούμενο και στον οικείο κοσμήτορα.

Ο κοσμήτορας προτείνει στο Συμβούλιο, με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, συγκεκριμένες επιβραβεύσεις στους καθηγητές που διακρίνονται. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αρνητικής αξιολόγησης οι καθηγητές είναι δυνατόν, με απόφαση του κοσμήτορα, να έχουν συγκεκριμένες ακαδημαϊκές επιπτώσεις.

Ένταξη καθηγητών σε κατηγορίες απασχόλησης

Η σύνδεση της αξιολόγησης με την πορεία των καθηγητών καθίσταται άρρηκτη. Βασική προτεραιότητα είναι η προώθηση και παροχή κινήτρων σε καθηγητές πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Συστήνεται για αυτό νέα κατηγορία καθεστώτος απασχόλησης, αυτή της «πλήρους και αποκλειστικής» απασχόλησης που θα λαμβάνει και πλήρη αμοιβή.

Επιτροπές εκλογής καθηγητών

Οι καθηγητές επιλέγονται από επιτροπές επιλογής καθηγητών που αποτελούνται από 7 μέλη, καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές, εκ των οποίων 3 είναι καθηγητές ή αντίστοιχης βαθμίδας ερευνητές ιδρύματος της αλλοδαπής και, σε ειδικά αιτιολογημένες περιπτώσεις, από άλλο ίδρυμα της ημεδαπής.

Τα μέλη των επιτροπών επιλογής καθηγητών ορίζονται με κλήρωση, η οποία διεξάγεται σε συνεδρίαση της κοσμητείας/διεύθυνσης από καταλόγους εσωτερικών και εξωτερικών μελών.

Οι κατάλογοι είναι τετραετούς διάρκειας, συντάσσονται από την κοσμητεία/διεύθυνση της σχολής ανά ειδικότερο γνωστικό πεδίο -ή όπου είναι εφικτό ανά γνωστικό αντικείμενο- εγκρίνονται από το Συμβούλιο του ιδρύματος και δημοσιεύονται σε διακριτή θέση στον ιστότοπό του.

Επώνυμες έδρες

Τα ιδρύματα μπορούν να ιδρύουν και να διατηρούν επώνυμες έδρες διδασκαλίας και έρευνας (από κληροδοτήματα, χορηγίες, κλπ.) ύστερα από έγκριση των ακαδημαϊκών τους οργάνων.

5. Νέα διάρθρωση των σπουδών

Οι σπουδές στην ανώτατη εκπαίδευση οργανώνονται στους τρεις κύκλους του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης.

Ο πρώτος κύκλος συνίσταται στην παρακολούθηση ενός προγράμματος σπουδών και περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστον σε 180 ακαδημαϊκές μονάδες (α.μ.). Ένα έτος αντιστοιχεί τουλάχιστον σε 60 α.μ.

Ένα ίδρυμα μπορεί να οργανώνει και προγράμματα σύντομου κύκλου σπουδών, ως μέρος του πρώτου κύκλου σπουδών ή συνδεδεμένα με αυτόν,

που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο σε 60 και κατά ανώτατο όριο σε 120 α.μ. και οδηγούν στην απονομή διπλώματος σύντομου κύκλου.

Με ΠΔ ορίζεται το σύνολο των ακαδημαϊκών μονάδων ανά γνωστικό πεδίο και τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης. Κύριο κριτήριο για τον προσδιορισμό των α.μ. κάθε προγράμματος αποτελούν οι αντίστοιχες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο ανώτατης εκπαίδευσης.

Ο δεύτερος κύκλος συνίσταται στην παρακολούθηση προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών και περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο σε 60 και κατά μέγιστο σε 120 α.μ.

Ο τρίτος κύκλος είναι οι διδακτορικές σπουδές. Μπορεί να περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο σε 60 και κατά μέγιστο σε 120 α.μ. καθώς και την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα διορίζεται τριμελής συμβουλευτική επιτροπή. Η τελική αξιολόγηση της διατριβής γίνεται από διμελή επιτροπή εξέτασης. Το ένα μέλος είναι καθηγητής του ιδρύματος και το άλλο ιδρύματος του εξωτερικού και σε εξαιρετικές περιπτώσεις άλλου ιδρύματος της ημεδαπής.

Νέα προγράμματα σπουδών

Δίνεται η δυνατότητα στα ιδρύματα να οργανώνουν και να προσφέρουν προγράμματα σπουδών, ως αποτέλεσμα συνεργασίας των σχολών τους ή σε συνεργασία με άλλα ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και σε ξένη γλώσσα, καθώς και ειδικά προγράμματα διά βίου μάθησης, με παραδοσιακές μορφές και εξ αποστάσεως.

Δίνεται επίσης η δυνατότητα στα ιδρύματα να οργανώνουν μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε συνεργασία με ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής.

Όλα τα προγράμματα σπουδών πιστοποιούνται από την ανεξάρτητη αρχή ή από πιστοποιημένους από αυτήν διεθνείς φορείς πιστοποίησης.

6. Αξιολόγηση και πιστοποίηση

Οι διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας που έχουν εισαχθεί από το 2005 γίνονται πιο ουσιαστικές, καλύτερα στοχευμένες και πιο αποτελεσματικές.

Από συμβουλευτικές για τα ιδρύματα και τις διοικήσεις τους, οι διαδικασίες αξιολόγησης μετατρέπονται σε διαδικασίες πιστοποίησης

α) των προγραμμάτων σπουδών και
β) των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας κάθε ιδρύματος .
Για το λόγο αυτό, διευρύνονται οι αρμοδιότητες της Μονάδας Διασφάλισης της Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) κάθε ιδρύματος ώστε να αποτελέσει το όργανο της διοίκησης κάθε ιδρύματος που σχεδιάζει, αναπτύσσει και συντονίζει τις εσωτερικές διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος και υποστηρίζει τις διαδικασίες εξωτερικής πιστοποίησης.

Η ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας (ΑΔΙΠ) που θεσμοθετήθηκε το 2005 μετεξελισσεται και αναλαμβάνει την αρμοδιότητα για την πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών και των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας των ιδρυμάτων.

Κέντρα αριστείας

Για την επιβράβευση και υποστήριξη βέλτιστων πρακτικών ποιότητας και καινοτομίας εντός των ΑΕΙ, θεσμοθετούνται διαδικασίες αξιολόγησης για την ανακήρυξη ακαδημαϊκών μονάδων (Προγράμματα Σπουδών, Σχολών, ΑΕΙ) ως Κέντρων Αριστείας.

7. Νέοι κανόνες χρηματοδότησης των ΑΕΙ

Για τη βελτίωση της απόδοσης των ιδρυμάτων και την εισαγωγή κινήτρων στη λειτουργία τους, η δημόσια χρηματοδότηση (τακτικός προϋπολογισμός, Π.Δ.Ε. και νέες θέσεις προσωπικού) κατανέμεται στα ιδρύματα με βάση αντικειμενικά κριτήρια και δείκτες και διακρίνεται σε δύο μέρη.

Το πρώτο μέρος κατανέμεται στα ιδρύματα με βάση τον αριθμό των ενεργών φοιτητών που εγγράφονται σε αυτό και το κόστος σπουδών ανά φοιτητή.

Το υπόλοιπο κατανέμεται στα ιδρύματα με βάση τους δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων και σύμφωνα με τον βαθμό επίτευξης των στόχων που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ της πολιτείας και των ιδρυμάτων.

Κάθε ίδρυμα επιλέγει τους δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων με βάση τους οποίους επιθυμεί να αξιολογηθεί, ώστε, παράλληλα με τη βελτίωση της απόδοσης και της αποτελεσματικότητας διασφαλίζεται η δυνατότητα των ιδρυμάτων να διαφοροποιούν τη στρατηγική ανάπτυξής τους.

Συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού

Οι τετραετείς προγραμματισμοί των ιδρυμάτων ενισχύονται ώστε να αποτελούν το βασικό εργαλείο για την ανάπτυξη και ανάδειξη της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας και αποστολής κάθε ιδρύματος, τη θέση του στον ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, και τους στόχους που το ίδρυμα και οι ακαδημαϊκές του μονάδες επιδιώκουν να επιτύχουν, με ιεράρχηση και καθορισμό των προτεραιοτήτων τους.

8. Ένα Νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (ΝΠΙΔ) σε κάθε ΑΕΙ

Για την ενίσχυση της διοικητικής ευελιξίας, σε κάθε ΑΕΙ ιδρύεται με ΠΔ ειδικό νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου υπό την εποπτεία του Συμβουλίου του ιδρύματος. Πρόεδρος του ΝΠΙΔ ορίζεται ένας εκ των Αναπληρωτών Πρυτάνεων/Προέδρων, επιλογής του Πρυτάνεως/Προέδρου.

Το ΝΠΙΔ του ιδρύματος διαχειρίζεται και αξιοποιεί τους πόρους των ερευνητικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους. Για την καλύτερη αξιοποίηση, τη βελτίωση της απόδοσης και της ποιότητας των υπηρεσιών δύναται να ανατίθενται στο ΝΠΙΔ και υπηρεσίες προς φοιτητές (φοιτητικές εστίες, εστιατόρια, κυλικεία, κλπ.)

9. Φοιτητές

Φοιτητική ιδιότητα

Η φοιτητική ιδιότητα διατηρείται με την εγγραφή των φοιτητών σε κάθε εξάμηνο. Χάνεται σε περίπτωση μη εγγραφής σε δύο συνεχόμενα εξάμηνα.

Οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται δύνανται να εγγράφονται με καθεστώς μερικής φοίτησης

Μετά το ν + 2 οι φοιτητές πλήρους φοίτησης και μετά το 2ν οι φοιτητές μερικής φοίτησης, οι όροι και οι προϋποθέσεις για διατήρηση της φοιτητικής ιδιότητας ορίζονται από τα ιδρύματα.

Συμμετοχή φοιτητών στη διοίκηση

Οι εκπρόσωποι των φοιτητών στα όργανα διοίκησης των ιδρυμάτων εκλέγονται από ενιαίο ψηφοδέλτιο με άμεση, καθολική, ταξινομική και μυστική ψηφοφορία από το σύνολο των ενεργών φοιτητών.

Για την διασφάλιση της συμμετοχής των φοιτητών στη λειτουργία του ιδρύματος, τα ιδρύματα δύνανται να συγκροτούν:

α) συμβούλιο φοιτητικής μέριμνας σε επίπεδο ιδρύματος

β) συμβούλια σπουδών ανά σχολή ή/και πρόγραμμα σπουδών

Στα συμβούλια αυτά, με γνωμοδοτικό χαρακτήρα, η συμμετοχή φοιτητών ανέρχεται στο 40%. Οι λεπτομέρειες ορίζονται στον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό των ιδρυμάτων.

Συνήγορος του φοιτητή

Τα ιδρύματα συγκροτούν υπηρεσία συνηγόρου του φοιτητή για την επίλυση διαφορών τους με το ίδρυμα και τη διοίκησή του.

Άτοκα δάνεια

Με υπουργική απόφαση ορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση άτοκων δανείων σε φοιτητές (πρώτου κύκλου) ή σε ορισμένες άλλες κατηγορίες φοιτητών, από πιστωτικά ιδρύματα της χώρας, με εγγύηση του ελληνικού δημοσίου και δυνατότητα τμηματικής αποπληρωμής του δανείου μετά την έναρξη απασχόλησής τους ή την απόκτηση ατομικού εισοδήματος.

Ακαδημαϊκή ελευθερία –άσυλο

Πλήρης και πιστή εγγύηση της επιστημονικής ελευθερίας και της ελευθερίας της έκφρασης μέσα στα ΑΕΙ. Απομάκρυνση από το μοντέλου χωροταξικού ορισμού και επιστροφή στις ρίζες του ασύλου.

10. Διεθνοποίηση

- Ενίσχυση διεθνών προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών που θα προσελκύουν και ξένους φοιτητές.
- Προσφορά προγραμμάτων και σε ξένη γλώσσα.
- Η εκλογή των καθηγητών να γίνεται από διεθνούς σύνθεσης εκλεκτορικά σώματα. Δυνατότητα εκλογής και αλλοδαπών ως μελών ΔΕΠ.
- Θα παρέχεται η δυνατότητα ταυτόχρονης κατοχής θέσης ΔΕΠ σε ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια (dual appointments) ώστε οι διακεκριμένοι Έλληνες-Ελληνίδες και ξένοι επιστήμονες να μπορούν να

προσφέρουν την εμπειρία τους στα ελληνικά πανεπιστήμια χωρίς να υποχρεώνονται να εγκαταλείπουν τη θέση τους.

- Ενθάρρυνση της ίδρυσης παραρτημάτων των Ελληνικών Πανεπιστημίων σε άλλες χώρες.
- Υιοθέτηση και εφαρμογή του εθνικού πλαισίου προσόντων (NQF) κατά τα πρότυπα του αντίστοιχου ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων.
- Σύνδεση των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών με διεθνείς βάσεις δεδομένων του εξωτερικού με διττό σκοπό: α) την πρόσβαση στην επιστημονική δεξαμενή γνώσης και β) τη δημοσιοποίηση της ελληνικής επιστημονικής παραγωγής στο εξωτερικό.
- Συστηματική προώθηση των ελληνικών Πανεπιστημίων και ΤΕΙ στο εξωτερικό σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού.

Νέος χάρτης της ανώτατης εκπαίδευσης

Απαιτούνται αλλαγές στο χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης, τόσο από θεματική όσο και από χωροταξική άποψη ώστε τα ΑΕΙ να ανταποκρίνονται στις ανάγκες για την άμεση βελτίωση των εκπαιδευτικών και ακαδημαϊκών λειτουργιών και αποτελεσμάτων.

Συστήθηκε ειδική επιτροπή εμπειρογνομόνων, υπό τον Πρόεδρο του Ε.ΣΥ.Π., με στόχο την εισήγηση προς τον Υπουργό Παιδείας των αναγκαίων αλλαγών στο χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης, ύστερα από διάλογο και διαβούλευση με τα ιδρύματα.

Με ΠΔ διαμορφώνεται ο νέος χάρτης των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης.

Τα κριτήρια για τις αλλαγές στο χάρτη των ιδρυμάτων στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της έρευνας και στην ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας και διάκρισης των ΑΕΙ και είναι σύμφωνα με τις δυνατότητες και ανάγκες εθνικής οικονομίας.